

**ПЕТЕР КРИСТЕН АСБЬОРНСЕН,
ЙОРГЕН МУ
АСКЕЛАДЕН И ДОБРИТЕ
ПОМАГАЧИ**

Превод от норвежки: Антония Бучуковска, 1983

chitanka.info

Имало едно време един цар. Веднъж той чул да се говори за кораб, който можел да се движи еднакво бързо, както по суша, така и по вода. На царя му се приискало да има такъв кораб и разгласил в преддверията на църквите из цялата страна, че оня, който го построи ще получи царската дъщеря за жена и половината царство. Мнозина си опитали късмета, защото, както си мислели, не било лошо да имаш половината царство, а освен това и царската дъщеря за жена, ала на тези юнаци не им провървяло.

В едно горско селище живеели трима братя: най-големият се казвал Пер, средният Пол, а най-малкият Еспен Аскеладен^[1], защото по цял ден седял край огнището и се ровел в пепелта. В неделята, когато разгласявали вестта за кораба, който царят искал да има, се случило така, че Аскеладен се намирал наблизо и чул всичко. Когато се върнал вкъщи, разказал за желанието на царя и Пер, най-големият брат, помолил майка си да му даде храна за път, защото му се приискало да се опита да построи желания кораб и да спечели царската дъщеря и половината царство.

Като метнал торбата с храна на рамо, той напуснал бащиния си дом. По пътя срецинал един старец, който бил толкова грозен и изкривен, че просто да го съжали човек.

— Къде си тръгнал? — попитал старецът.

— Отивам в гората, за да направя една дървена чиния за баща ми, защото не обича да яде от обща купа с нас — отговорил Пер.

— Нека станат чинии — казал старецът.

— Какво имаш в торбата? — попитал той.

— Боклук — отговорил Пер.

— Нека стане боклук! — казал старецът.

Отишъл Пер в дъбовата гора, рязал и дялкал, но колкото и да се трудил, от дървото не ставало нищо друго, освен чинии. Като наближило време за обяд, решил да похапне и взел торбата си, но вътре нямало нищо за ядене. Като не могъл да си похапне и не му провървяло в работата, метнал брадвата и торбата на рамо и се запътил към къщи.

Средният брат, Пол, искал също да си опита късмета — да построи кораба и да спечели царската дъщеря и половината царство. Той помолил майка си да му приготви храна за път и когато тя му дала, метнал торбата на рамо и поел към гората. По пътя срецинал един

старец, който бил толкова грозен и изкривен, че просто да го съжали човек.

— Къде си тръгнал? — попитал старецът.

— Отивам в гората, за да направя едно дървено корито за нашето прасе — отговорил Пол.

— Нека станат корита! — казал старецът.

— Какво имаш в торбата? — попитал той.

— Боклук — отговорил Пол.

— Нека стане боклук! — казал старецът.

Отишъл Пол в гората, сякъл, рязал и дялкал, но каквото и да майсторил, не ставало нищо друго, освен корита за прасета. Работил до късно след обед и решил да похапне. Взел торбата, отворил я, но вътре имало само трохи. Пол така се ядосал, обърнал торбата, захвърлил я на едно дърво, нарамил брадвата и веднага потеглил към къщи.

Когато Пол се върнал, Аскеладен също пожелал да опита късмета си и помолил майка си да му даде храна за път.

— Може пък аз да успея да построя кораба и да спечеля царската дъщеря и половината царство — рекъл той.

— Да, да, ти си мислиш така — възразила майка му — ти, който по цял ден не вършиш нищо друго, освен да се ровиш в пепелта! Не, няма да ти дам храна!

Аскеладен не се отчайвал и се молил, молил, докато го пуснали. Храна не му дали, но той успял скришом да вземе, малко изветряло пиво и напуснал бащината си къща.

Като повървял известно време, той срещнал същия стар, грозен и изкривен човек.

— Къде си тръгнал? — попитал старецът.

— Отивам в гората, за да се опитам де направи кораб, който да се движи и по вода, и по суша — отговорил Аскеладен.

— Царят разгласи, че оня, който построи такъв кораб, ще получи царската дъщеря и половината царство.

— Какво имаш в торбата? — попитал старецът.

— Нищо особено. Трябва да е храна — отговорил Аскеладен.

— Дай ми малко от твоята храна и аз ще ти помогна — казал старецът.

— С удоволствие — отвърнал Аскеладен, — но нямам нищо повече, освен две овесени курабийки и малко изветряло пиво.

В торбата наистина имало само това, което споменал Аскеладен, но въпреки това старецът искал да му помогне.

Когато стигнали до един стар дъб в гората, старецът казал:

— Изрежи едно парче от това дърво и после го постави отново на мястото му. Направиш ли това, можеш да легнеш и да спиш.

Аскеладен направил всичко, каквото му казал старецът, и легнал да си поспи. Насън му се струвало, че чува сечене, рязане, дялкане и чукане, ала могъл да стане чак когато старецът го събудил.

Когато Аскеладен отворил очи, до дъба стоял напълно готов чудният кораб.

— Сега се качи на кораба и всеки, когото срећнеш по пътя си, вземай го със себе си — казал старецът.

Аскеладен благодариł, потеглил и обещал на стареца да изпълни съвета му.

Като плават известно време, Аскеладен видял един дълъг и слаб човек, който седял в подножието на една планина и ядал камъни.

— Хей, човече, защо лежиши и ядеш камъни? — попитал той.

Чудакът обяснил, че винаги бил много гладен и никога не можел да засити глада си и затова бил принуден да яде камъни. Той помолил Аскеладен да го вземе със себе си на кораба.

— Хайде, качвай се — казал Аскеладен, но преди да потеглят, чудакът взел няколко огромни камъка за закуска по пътя.

Като плавали известно време, срећнали един човек, който на право пиел пиво от чучура на една огромна бъчва.

— Хей, човече, кой си — попитал Аскеладен защо пиеш пиво направо от бъчвата?

— Толкова съм жаден, че никога не мога да се напия до насита с пиво и вино — отговорил човекът и помолил да го вземат на кораба.

— Щом искаш да дойдеш с нас, качвай се — съгласил се Аскеладен.

Да, той също искал да се качи на кораба, сторил го, но взел и бъчвата на борда.

Като плавали известно време, видели един човек, който лежал на земята, едното му ухо било прилепено към хълма и се слушвал.

— Хей, човече, кой си и защо се ослушваш? — попитал Аскеладен.

— Чувам, как расте тревата, защото имам много силен слух — отговорил той и помолил да го вземат на кораба.

Молбата му била приета.

— Щом искаш да дойдеш с нас, качвай се — казал Аскеладен.

Като плавали пак известно време, видели един човек, който стоял и се взирал в далечината.

— Хей, човече, кой си и защо се взираш в далечината? — попитал Аскеладен.

— Зрението ми е толкова добро, че мога да виждам и стрелям точно до края на света — отговорил той и помолил да го вземат на кораба.

— Щом искаш да дойдеш с нас, качвай се — съгласил се Аскеладен.

Покатерил се и той на кораба.

Като плавали пак известно време, видели един човек, който подскачал на един крак, а на другия имал седем железни топуза.

— Хей, човече, кой си? — попитал Аскеладен. — Защо подскачаш на един крак, а на другия имаш седем железни топуза.

— Аз съм толкова бързоног, че ако трябва да ходя на два крака, то ще мога за по-малко от пет минути да стигна до края на света — отговорил бързоногият, помолил да го вземат на кораба и останалите се съгласили.

— Щом искаш да дойдеш с нас, качвай се — казал Аскеладен.

Бързоногият се качил на кораба при Аскеладен и неговите другари.

Като плавали пак известно време, видели един човек, който държал ръката си пред лицето.

— Хей, човече, кой си ти и какво означава това? — попитал Аскеладен.

— Ах, в моето тяло има седем лета и петнадесет зими. Аз трябва да държа ръката си пред лицето, защото, ако дишам свободно, те ще излязат всички вкупом и тутакси ще унищожат целия свят — отговорил той и помолил да го вземат на кораба.

— Щом искаш да дойдеш с нас, качвай се — казал Аскеладен.

Качил се и той при другите и потеглили.

Плавали, плавали и стигнали до царския двор.

Аскеладен веднага влязъл при царя и заявил, че навън пред царските порти стои желаният кораб и сега царят трябва да изпълни обещанието си.

Царят вече съжалявал за обещанието, защото Аскеладен не му се виждал много привлекателен. Той бил целият в сажди, а лицето му било очернено и царят не искал да даде дъщеря си на такъв дявол. Казал на Аскеладен да почака малко и че ще получи царската дъщеря за жена, ако изяде триста тона месо, които се намирали в една барака.

— Давам ти срок до утре сутринта и ако успееш, ще ти дам дъщеря си — добавил царят.

— Ще се опитам — отговорил Аскеладен. — Мога ли да взема един от другарите си?

Царят му разрешил да бъде придружен и от шестимата си другари, защото смятал, че дори да са шестстотин души, пак не могат да погълнат месото.

Аскеладен взел със себе си само този, който ядял камъни, защото знаел, че той винаги бил гладен. Като стигнали до бараката и я отворили, спътникът му така се нахвърлил върху месото, че оставил само шест малки плешки, по една за всеки един от останалите. Аскеладен се явил при царя и му казал, че бараката е празна и вече трябва да получи царската дъщеря за жена.

Царят отишъл в бараката, за да се увери, че е празна, но тъй като Аскеладен все още бил целият в сажди и лицето му било очернено, той си помислил, че ще бъде много лошо да даде дъщеря си на такъв дявол. Затова той пак решил да изпита Аскеладен. В двореца имало една изба, пълна със старо вино и пиво, по триста тона от едното и от другото.

— Давам ти срок до утре сутринта да изпиеш всичко — казал царят.

— Ще се опитам — отговорил Аскеладен. — Мога ли да взема един от другарите си?

— Да разбира се — съгласил се царят и си помислил, че дори и шестимата си другари да вземе със себе си, пак не биха могли да изпият всичко до другата сутрин.

Аскеладен взел със себе си спътника си, който бил постоянно жаден за вино и пиво и царят ги заключил в избата. Жадния започнал

да пресушава бъчва след бъчва и накрая оставил по няколко капки пиво за всеки от другарите си.

На сутринта отворили избата, Аскеладен веднага се отправил при царя и му казал, че е изпълнил и тази задача и се надява, че и царят ще изпълни обещанието си.

— Първо ще сляза в избата, за да се уверя в това, което казваш — рекъл царят, защото все още не вярвал на Аскеладен. Като слязъл в избата, не видял нищо друго, освен празни бъчви. Ала Аскеладен все още бил целият в сажди и с очернено лице и царят си помислил, че такъв зет не му подхожда. Той му заповядал да донесе за десет минути от края на света вода за чая на принцесата и чак тогава щял да му я даде заедно с половината царство. На царя се струвало, че това желание е неизпълнимо.

— Ще се опитам — казал Аскеладен.

Той повикал бързоногия, който подскачал на един крак, а на другия имал седем железни топуза, казал му да свали тежестите от крака си и да бърза колкото може повече, защото трябва да донесе от края на света вода за чая на принцесата, и то за десет минути.

Бързоногият свалил тежестите, взел една кофа, тръгнал на път и в миг се загубил от погледа на останалите. Изминали седем минути, оставали само три до изтичането на определеното време и царят изглеждал много доволен.

Аскеладен повикал този, който чувал как расте тревата, и му казал да разбере какво става с бързоногия.

— Заспал е при кладенеца, чувам го как хърка, а троловете го пощят — отговорил човекът с острия слух.

Тогава Аскеладен повикал този, който можел да стреля до края на света и го помолил да застреля трола. Стрелецът улучил трола точно в окото. Тролът надал такъв рев, че бързоногият веднага се събудил и пристигнал в царския двор, преди да изтече последната минута. Аскеладен отишъл при царя и му поднесъл водата с надеждата, че вече ще получи царската дъщеря. Царят видял, че той е пак очернен и опущен както преди и не го харесал за зет. Тогава му казал, че има триста кубика дърва и триста снопи жито в банята и ако Аскеладен е истински мъж, той трябва да стои в банята, докато дървата изгорят и житото се изсуши.

— Успееш ли да свършиш това, царската дъщеря ще бъде твоя — добавил той.

— Ще се опитам, но ще ми разрешиш ли да взема със себе си и един от моите другари — попитал Аскеладен.

— Можеш да вземеш и шестимата — отговорил царят и помислил, че и шестимата няма да могат да издържат на горещината.

Аскеладен взел със себе си този, който имал петнадесет зими и седем лета в тялото си и вечерта отишли в банята. Царят обаче бил заповядал да накладат силен огън и вътре било топло като в пеш. Аскеладен и другарят му не могли да излязат навън, защото едва-що влезли, царят веднага сложил резето и още няколко катинара. Тогава Аскеладен казал на другаря си:

— Можеш да издишаш шест-седем зими, за да стане топло като през лято.

Вътре в банята станало поносимо топло, а през нощта студено. Аскеладен помолил другаря си да издиша няколко лета, а после и двамата спали чак до пладне.

— Сега можеш пак да издишаш няколко зими, ала направи така, че последната да я издухаш в лицето ни царя — казал Аскеладен.

Другарят му го послушал. Когато царят отворил вратата на банята, очаквал да ги намери и двамата изгорели. Ала каква била изненадата му, като видял Аскеладен и другарят му така да треперят от студ, та чак зъбите им да тракат. Човекът с петнадесетте зими в тялото издишал последната точно в лицето на царя, така че той полетял във въздуха.

— Ще получа ли най-после царската дъщеря? — попитал Аскеладен.

— Вземи нея и половината царство — отговорил царят, защото не смеел да се противи повече.

Вдигнаха голяма сватба, поканиха дори и мен, за да ви разкажа как Аскеладен спечели царската дъщеря и половината царство.

---

[1] Аскеладен — човек, който се рови в пепелта. — Б.пр. ↑

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на **Моята библиотека** и нейните всеотдайни помощници.

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.